Nieuwsbrief

Bekijk de webversie

ivn natuur educatie
Westerkwartier e.o.

September 2023, Jaargang 4, Nr. 7

Lijsterbes met afrijpende vruchten

Beste leden, donateurs en overige lezers

Ziezo, de vakanties zitten er op en langzaam komt iedereen weer in zijn normale doen.
De uren daglicht worden al beduidend korter, het gras wordt door de vroege ochtenddauw pas laat of niet meer droog, ochtendmist en spinnen met prachtig bedauwd spinrag 's ochtends vroeg doen hun intree.
Ook onze gidsen pakken de draad weer op en gaan u met enthousiasme weer voor in een veelheid aan activiteiten. Activiteiten voor volwassenen, voor kinderen of voor gezinnen. En variërend van ontspannen wandelen tot, soms diepgaand, kennismaken met planten, paddenstoelen, insecten, vogels en dieren en zelf het landschap. zie hiervoor ons activiteitenoverzicht op de website.

Op diezelfde website vindt u onder het menu "Meer" een mooi interview met Laura Gall, een ondanks haar leeftijd nog altijd zeer actief lid. Zie hiervoor: Laura Gall

We zien u graag terug op een van onze aankomende activiteiten
en hopen dat u weer plezier beleeft aan deze Nieuwsbrief.

Hartelijke groet,
uw afdelingsbestuur

Hoe goed kent u de streek? De foto's van de vorige keer:

In onze fotorubriek 'Hoe goed ken jij je streek' eerst weer de oplossing bij de twee foto's uit de vorige Nieuwsbrief.

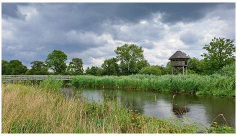

Foto 1 Dwarsdiep met fietsbrug en vogelkijkhut

De foto is genomen vanaf het Nuismerpad (fietspad), met in beeld de brug over het Dwarsdiep en de (afgesloten) vogelkijkhut van natuurgebied de Oude Riet.

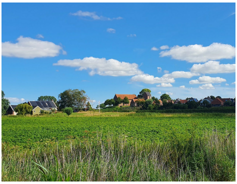

Foto 2 Dit is de skyline van Ezinge met kerk bovenop de wierde

Ezinge werd internationaal bekend door de opgravingen van archeoloog A. E. Van Giffen in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw. Bij deze opgravingen zijn de resten van 85 boerderijen en 60 bijgebouwen gevonden uit de periode van 600 voor Chr. tot de vijfde eeuw na Christus.
Vooral de vondst van een gouden zwaardknop van Ezinge uit de zevende eeuw was bijzonder.

Meer achtergrondinformatie bij bovenstaande twee foto's vindt u op onze website via de link: 'Ken je eigen streek'

Hoe goed kent u de streek? Hierbij de nieuwe foto's.

Onderstaand opnieuw twee foto's, beide weer gemaakt in het Westerkwartier.

Foto 1
Een elektriciteitshuisje met een beladen geschiedenis. Waar?

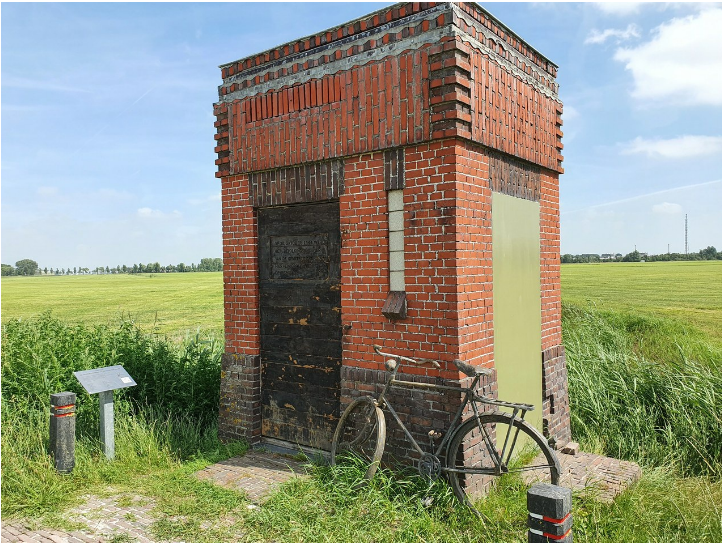

Foto 2
Waar vinden we deze skyline met de kenmerkende afgeknotte molen?

Mail uw antwoord op deze nieuw gefotografeerde plekjes, naar:
ivnwesterkwartiereo@gmail.com

Een activiteit uitgelicht !

Zo maar een woensdagochtendwandeling, 30 augustus: Trimunt

Eerlijk gezegd ben ik geen frequente bezoeker van de ochtendwandelingen op de dinsdag en woensdag, maar het werd tijd!
Uit de auto's (deze keer niemand op de fiets…) kwamen op de parkeerplaats van Staatsbosbeheer bij Trimunt negen mensen tevoorschijn; de meesten kenden elkaar van eerdere wandelingen. Met excursieleider Herman Woltjer wandelden we door een landschappelijk erg gevarieerd gebied: verschillende soorten loof- en naaldbossen, heidevelden (deels wat overwoekerd) en zand. Een deel van het zand werd gevormd door de crossbaan. Een van de deelnemers, die hier in zijn jeugd gewoond had, vertelde dat hij vroeger deze variatie niet zo zag: het was een vrij eentonig landschap in zijn herinnering. Helaas bestond nu de variatie ook uit enkele hardnekkige exoten.
We kwamen prachtig bloeiende struiken tegen. Herman vertelde ons dat dit de Japanse duizendknoop is, en ook kwamen we vrij veel 'bospest' (Amerikaanse vogelkers) tegen.
Tenslotte wandelden we langs de Jilt Dijksheide, die prachtig in bloei stond en begraasd werd, waarbij we op het pad diverse paddenstoelen zagen. Dit maakte deze gevarieerde wandeling compleet
Een leuke ochtend om op terug te kijken en een aanrader!

Tekst en foto, Kees Rosier

Egbert's natuurmomentje

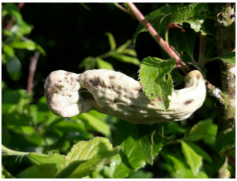

Moi daar ben ik weer.

Tijdens mijn uitlaat rondje (in mei) over de Mienscheer viaduct met hond Boyke zag ik wat rariteiten in de sleedoorn struiken hangen. Het bleken vergroeide vruchten te zijn, maar waardoor dat veroorzaakt werd, daar had ik op dat moment geen idee van.
Meerdere foto's van gemaakt zodat ik bij thuiskomst verder onderzoek kan uitvoeren en al lopende bedacht ik in welke hoek ik zou gaan zoeken. Ik dacht aan gallen en verheugde mij er al op wat voor bijzonder insect dit op zijn geweten zou hebben.

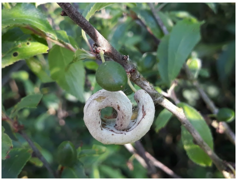

Ha, mijn gedachte had me deels op een verkeerd been gezet. Het is wel een gal maar dan veroorzaakt door een schimmel genaamd Narrentasje of ook wel Hongerpruim (*Taphrina pruni*).
Ik werd door een lid van plantenwerkgroep op dit spoor gezet. Dit is een schimmel met een meerjarige levenscyclus. De aantasting gebeurt door sporen die zich via de lucht verspreiden en op takken en knoppen van de waardplanten terechtkomen. In het volgende voorjaar kunnen de sporen de takken en knoppen aantasten en veroorzaakt daarmee vergroeiingen aan bijvoorbeeld takken, knoppen en vruchten. De gevormde vruchten zijn dan rimpelig, uitgerekt, pitloos en niet eetbaar. Deze schimmelparasiet vormt aan buiten zijde van de aangetaste vruchten een geelgroene laag wat in een later stadium grijs wordt. Hierin zitten de sporen klaar voor een trip in de buitenwereld. Een koel en nat voorjaar is bij uitstek geschikt voor deze schimmelsporen om te ontkiemen.
De schimmel (*Taphrina*) behoort thuis in het geslacht van de Zakjeszwammen waar ze een aparte plaats innemen.
Enkel bekendere schimmels die uit dezelfde familie stammen zijn:

Elzenvlag	*Taphrina amentorum*	zie nieuwsbrief augustus, laatste foto
Perzikkrulziekte	*Taphrina deformans*	
Heksenbezem	*Taphrina betulina*	

Tekst en foto's: Egbert Kalfsbeek

Uit de oude doos

Als aanloop naar het 75-jarig bestaan van onze IVN-afdeling in 2025, de komende tijd steeds een korte terugblik op het verleden.
Deze keer over onze ambivalente omgang met vogels.
IVN Leek-Nietap uit in 1953 zijn zorgen bij het gemeentebestuur over het wegschieten van het (kleine) groepje fazanten op de rondom Nienoord heen liggende jachtterreinen.
Dit ten gevolge van het verjagen van deze vogels uit Nienoord door het wél geoorloofde afschieten van kraai (*bedoeld wordt roek*) en houtduif. Tegelijkertijd wil de Natuurbeschermingsvereniging zich in het voorjaar van 1954 'gaarne belasten met het uitleggen van fosforeieren teneinde de kraaienplaag tegen te gaan'. Nog in 1956 was het gangbare praktijk dat de roekenkolonie in het Nienoordbos wordt bestreden door de gemeente-boswachter, terwijl door de jagers eens per jaar een klopjacht wordt gehouden.

Tegelijkertijd werd er conform de richtlijnen van het Gewestelijk Comité Vogel-Wintervoedering voor Groningen en Drenthe in de strenge winters van ‘55 en ‘56 en 1960 volop bijgevoederd. Want zo stelt de Nederlandse Vereniging tot bescherming van Vogels in een brochure:
“*In 1906 werden des winters de hongerende vogels algemeen gevangen of doodgeknuppeld. In 1956 daarentegen beijvert heel het Nederlandse volk zich de nood, door streng winterweer, te helpen lenigen.*”
Onder het motto van ‘Niet te veel praten, gewoon doen’ de volgende leuke anekdote over oud voorzitter Iene Stokroos (inmiddels overleden) van voorheen IVN Grootegast e.o. Na een bezoek aan een voederbedrijf in Hoogkerk kwam ze altijd terug met een zak voer om dat in de winter aan de vogels uit te delen.

IVN Grootegast e.o., opgericht december 1960, hield zich bezig met het beschermen van de weidevogels, die er toen nog in groten getale aanwezig waren. Wanneer we de verhalen van die vrijwilligers van het eerste uur horen, waren de aantallen verbazingwekkend: wat een weidevogels en wat een eieren die uitkwamen en de weidevogelstand op peil hield. Een paar getallen uit 1966. In het reservaat De Jouwer bij Sebaldeburen telde men van de kievit 28 nesten met in totaal 112 eieren; van de grutto 19 nesten met 72 eieren. Op de Jilt Dijksheide waren er 31 nesten van de grutto met 139 eieren. Ook de Noordermieden tussen Grootegast en Lutjegast was een el dorado: 46 nesten van de kievit met 184 eieren en 33 nesten van de grutto met 123 eieren.
Super voor de vogels om in die tijd te mogen leven!

Ook op Nienoord deden de leden van de in 1950 opgerichte afdeling Leek-Nietap actief aan bescherming via nestkastcontrole van o.a. pimpel- en koolmezen.
Nesten van 7 tot wel 11 eieren waren heel gewoon met nauwelijks niet-uitvliegende jongen.
Als voorbeeld 1959, op Nienoord 52 nestkasten.

Koolmees	162 jongen	grootste nest 10 ei
Pimpelmees	116 jongen	grootste nest 11 ei
Spreeuw	16 jongen (14 eieren geroofd)	grootste nest 5 ei
Gekraagde roodstaart	13 jongen	grootste nest 7 ei
Ringmus	16 jongen	grootste nest 6 ei

Rabo Clubsupport

Hebt u een bankrekening bij de Rabobank, leden van Noordenveld West Groningen kunnen tot en met 26 september hun stem uitbrengen op de deelnemers aan de Rabo Clubsupport actie die zij een warm hart toe dragen. Hoe meer stemmen er op een club uitgebracht worden, des te hoger de bijdrage die de club ontvangt. Inderdaad, ook wij doen weer mee.

Gronings groen, terugblik

Gronings Groen op vrijdag 8 september 2023

Op de mooie Borg Ewsum in Middelstum werd het jaarlijkse “Gronings Groen” gehouden, een jaarlijks evenement voor de vrijwilligers van diverse Groningse natuurorganisaties, waarin ook IVN participeert.
De ontvangst was gezellig, met een koffie/thee met overheerlijke worteltaart. Er waren diverse workshops, zoals boswandeling, fietstocht, natuurjournalen, museum- of molenbezoek, “groene vrijwilliger op de bres” en “eetbare natuur”, etc.

“Op de bres” was een lezing over de ontwikkelingen bij de overheid, interessant voor de natuurorganisaties. Nieuw in de planning is de invoering van een omgevingsvisie voor elke gemeente van Nederland per 1 januari 2024. Daarin komt ook de natuur aan bod en het loont de moeite om zich daarin te verdiepen. Ook kan men een poging doen deze visie te helpen ontwikkelen. Bij dreigende natuurschade kan bij de overheid naar deze visie worden verwezen.
Er wordt ook een loket opgericht voor ondersteuning bij eventuele contacten met de overheid. Daar kan men informatie en advies krijgen hoe een procedure gestart c.q. gevoerd zou kunnen worden.
In de discussie bleek hoe ingewikkeld contacten met de overheid kunnen zijn en dat de kans op succes helaas vaak gering is, vooral bij onvoldoende achtergrond informatie. Maar uiteraard zijn de natuurorganisaties bij uitstek geschikt – en hebben daar ook baat bij - om het natuurbehoud en de biodiversiteit op deze wijze te bepleiten.

Eten uit de natuur werd gepresenteerd door o.a. de GGD organisatie Jong Leren Eten. Er waren diverse opdrachten. Een ervan was “appels met peren vergelijken”. In de boomgaard werden de bast, het blad en de boomvorm van zowel een appel- als een perenboom vergeleken en getekend. Aan de hand van een zoekkaart kon men in de moestuin en aangrenzend terrein van de borg eetbare planten en bessen zoeken. Ook was er het proeven van kruiden, waarbij de deelnemers geblinddoekt enkele kruiden gingen voelen, ruiken en proeven. Interessant voor de Scharrelkids!

De middag eindigde met een smakelijk warm buffet, bereid met deels op eigen terrein gekweekte groenten, met een lekker drankje naar keuze.

Tekst: Laura Gall
Foto links; resultaten van een uurtje natuurjournalen

Activiteitenoverzicht

Als laatste ook in deze Nieuwsbrief kort aandacht voor onze activiteiten in de komende periode. Vanwege de vakanties vinden in augustus alleen de wekelijkse wandelingen doorgang.

Wekelijks wandelingen op dinsdag- en woensdagochtend van 9.30 uur - ca. 11.30 uur

16 sept.	World Cleanup Day		Hele dag
22 sept.	Vleermuizen op het Curringherveld		19.30 uur
15-16 sept.	Nachtvlindernacht	(in heel Nederland)	
16-17 sept.	Egeltelling	(in heel Nederland)	
24 sept.	Wat een wad !		
8 okt.	Vogelexcursie naar o.a. Ezumakeeg (max 15 deeln.)		
8 okt.	Bodemdiertjes bij de Coendersborg te Nuis		
8 okt.	Paddenstoelenexc. Natuurschoonbos (voor kinderen en volw. apart)		
22 okt.	Paddenstoelenexc. Trimunt (voor gezinnen)		
28 okt.	Nacht van de Nacht. 3 Activiteiten (zie de website)		

Informatie over al deze activiteiten en meer kunt u uitgebreid terugvinden op onze website.
Zie hiervoor: Activiteiten IVN Westerkwartier e.o.

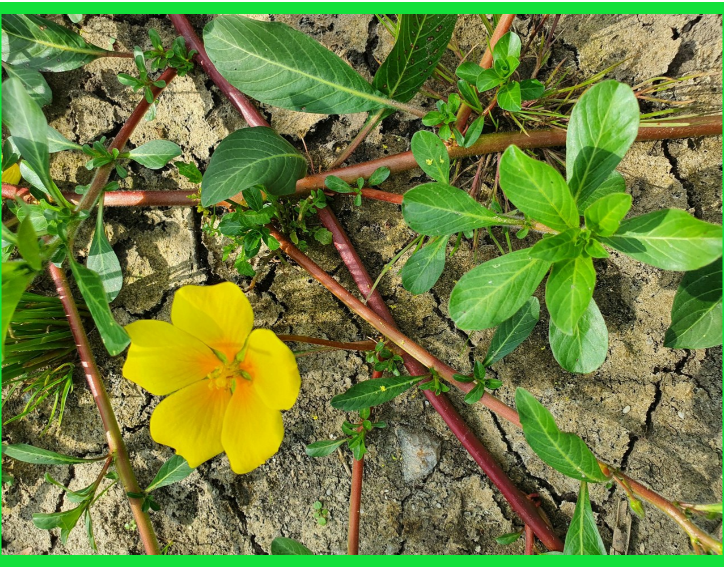

De Waterteunisbloem (Ludwigia grandiflora). Mooi, maar door de snelle overwoekering van inheemse water- en oevervegetatie behorend tot de invasief exotische planten en daarmee ongewenst in Nederland.

Alle foto's H.de Meijer, tenzij anders vermeld.

Facebook Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u ivnwesterkwartiereo@gmail.com toe aan uw adresboek.

Laposta